

REMISSVAR

Datum

2025-10-06

Vårt diarienummer

KV 2025-16739

Justitiedepartementet

En straffreform (SOU 2025:66)

Er beteckning Ju2025/01317

Inledande synpunkter

De förslag som utredningen ställer sig bakom innebär genomgripande förändringar av straff- och påföljdssystemet och kommer att ha en mycket stor inverkan på Kriminalvårdens verksamhet. Samtidigt befinner sig myndigheten sedan en tid tillbaka i den största verksamhetsförändringen i modern tid. Samtliga de förändringar som sker för närvarande innebär att myndighetens möjligheter att kunna omhänderta aktuella förslag till den 1 januari 2028, såsom föreslås i utredningen, är kraftigt begränsade. Detta gäller inte minst med beaktande av de förslag som lämnats i lagrådsremissen *Skärpta regler för villkorlig frigivning* som har en omfattande inverkan på Kriminalvårdens verksamhet och som inte har beaktats i utredningen.

Ovanstående behöver uppmärksammas i den fortsatta beredningen, särskilt vad avser tiden för ikraftträdande och de praktiska och ekonomiska konsekvenserna av förslagen. Med anledning av de stora osäkerhetsmomenten som finns avseende kostnaderna för förslagen är det vidare av vikt att det förs en noga, kontinuerlig uppföljning och dialog mellan regeringen och Kriminalvården för att säkerställa att myndigheten tilldelas nödvändiga resurser i rätt tid. Det är därför i sammanhanget mycket positivt att regeringen i budgetpropositionen för 2026 aviserat att Kriminalvårdens förutsättningar och förmåga att hantera reformen kommer att vara vägledande för när den ska träda ikraft (prop. 2025/26:1, utgiftsområde 4, s. 72). Regeringen har vidare i budgetpropositionen aviserat att den under mandatperioden avser att gå vidare med övriga förslag i betänkandet utöver skärpta straffskalor och skärpta straff för brott i kriminella nätverk. Enligt Kriminalvårdens bedömning är det en förutsättning att de återstående förslagen i betänkandet behandlas som en helhet så att det nya föreslagna påföljdssystemet, inbegripet villkorligt fängelse, blir sammanhängande.

Kriminalvården anser att det är en brist att utredningen inte har haft utrymme att göra en analys av effekterna på individnivå när utredningens olika förslag om exempelvis flerfaldig brottslighet och straffskärpningar adderas till varandra, och utvärdera om de kommer att leda till adekvata resultat när straff ska utmätas i ett enskilt fall för individen. Detta särskilt sett i ljuset av samtliga de förslag som bereds för närvarande och som också kan komma att innebära påtagliga straffskärpningar, bland annat när det gäller barn och unga personer. Det efterfrågas därför att det görs en bedömning av de aggregerade effekterna på såväl system- som individnivå. Ett sådant helhetsgrepp om de samlade reformerna skulle också innebära att Kriminalvårdens resurser kan användas på ett mer kostnadseffektivt och strategiskt sätt.

Kriminalvården lämnar härutöver synpunkter på betänkandet enligt följande.

REMISSVAR

Datum

2025-10-06

Vårt diarienummer

KV 2025-16739

Ett påföljdssystem med villkorligt fängelse (kap. 6)

Kriminalvården ställer sig bakom förslaget om villkorligt fängelse och anser att förslaget innebär ett tydligare och mer förutsägbart påföljdsalternativ i förhållande till vad som gäller i dag. Förslaget kan vidare i vissa delar komma att mildra den ansträngda beläggningssituationen i anstalter, samt bidra till att underlätta det återfallsförebyggande arbetet och därmed verka brottsförebyggande. I detta sammanhang har även påverkan av samtliga aviserade reformer på det straffrättsliga området beaktats.

Kriminalvården finner det särskilt positivt att förslaget om villkorligt fängelse tillsammans med tilläggssanktioner möjliggör en större flexibilitet i utformningen av verkställigheten. Härvid vill myndigheten som exempel framhålla möjligheten till verkställighet genom elektronisk övervakning av den ovillkorliga delen av ett delvis villkorligt fängelsestraff samt av ovillkorligt fängelse till följd av att ett beslut om villkorligt fängelse upphävs. Det är även välkommet att Kriminalvården ges möjlighet att ändra tilläggssanktion från samhällstjänst till övervakning under vissa förutsättningar.

Myndigheten vill emellertid lyfta några synpunkter på förslaget om villkorligt fängelse.

Samhällstjänst

Kriminalvården noterar att utredningens förslag innebär att antalet timmar samhällstjänst som kan dömas ut i form av en tilläggssanktion höjs från 240 till 300 timmar. Myndigheten har inte några invändningar mot förslaget men vill i sammanhanget framföra att det redan i dagsläget är problematiskt med tillgång till samhällstjänstplatser och befarar att tillgången kan begränsas ytterligare vid en ökning av antalet timmar samhällstjänst. Det finns enligt myndigheten således en risk att det uppstår praktiska svårigheter att genomföra en utdömd tilläggssanktion i form av samhällstjänst vid en ökning av antalet timmar.

Kriminalvården är positiv till att det införs tilläggssanktioner till villkorligt fängelse i form av samhällstjänst och övervakning. Som myndigheten framfört ovan finns det vidare fördelar med att en sanktion om samhällstjänst kan ersättas med övervakning. Myndigheten efterfrågar dock ett klagörande och en mer konkretiserad vägledning om hur övervakning ska ersätta samhällstjänstsanktionen i de fall som föreslås i 2 kap. 5 § förslag till lag om villkorligt fängelse. Kriminalvården önskar ett förtydligande av hur avräkningen ska ske för den del av samhällstjänsten som har genomförts samt hur övervaknings- eller provotiden eventuellt påverkas av omvandling av tilläggssanktion.

Helghemarrest

För att övervakning som tilläggssanktion till villkorligt fängelse ska bli tillräckligt ingripande har utredningen föreslagit att övervakningssanktionen, vid straff som är sex månader eller längre, ska vara förenad med inskränkningar i den dömdes rörelsefrihet, s.k. helghemarrest

REMISSVAR

Datum

2025-10-06

Vårt diarienummer

KV 2025-16739

(3 kap. 4 § förslag till lag om villkorligt fängelse, s. 810 f. i betänkandet). Även om förslaget kan medföra tröskeeffekter för de som döms till fem respektive sex månaders fängelsestraff, har Kriminalvården förståelse för ett sådant skärpande inslag vid straffvården om sex månader och däröver för att möjliggöra påföljdsförslaget. Kriminalvården har således inte några synpunkter på föreslagen tilläggssanktion. Myndigheten noterar dock att det inte uppställs något krav på nykterhet vid helghemarrest till skillnad från vad som gäller vid elektronisk övervakning enligt dagens regelverk. Detta skulle kunna innebära att trovärdigheten av påföljdsförslaget kan komma att ifrågasättas.

Kontraktsvård

Kriminalvården vill påtala vikten av att säkerställa att de personer som idag får behandling genom påföljden kontraktsvård även kan erhålla sådan återfallsförebyggande behandling inom ramen för det nya systemet. Detta förefaller också vara avsikten med de förslag som lämnas i utredningen (s. 620). Dessa förslag innebär dock i praktiken att behandlingsmöjligheterna kommer att försämrats för målgruppen. Detta särskilt när det gäller personer som döms till fängelse med korta verkställigheter som enligt nuvarande påföljdssystem kan få kontraktsvård. Dessa individer riskerar därmed att inte få nödvändiga stödinsatser genom vårdvistelse, bland annat eftersom processen för anskaffande av lämplig plats för vårdvistelse ofta är tidskrävande. Vissa utredningsåtgärder behöver normalt sett också ske efter att dom meddelats. De förändringar i 11 kap. 3 § fängelselagen (2010:610) som föreslås i betänkandet läker därmed inte denna brist. En effekt härav kan därför bli att en person som tidigare dömts till kontraktsvård istället ska avtjäna ett fängelsestraff med minskade möjligheter till kvalitativ återfallsförebyggande behandling. Att en dömd kan behöva inleda en anstaltsvistelse innan behandling aktualiseras innebär även i övrigt att en anstaltsplats kommer att tas i anspråk av en person vars behov kan tillgodoses genom verkställighet utanför anstalt.

Mot denna bakgrund anser Kriminalvården att förslaget behöver analyseras vidare i syfte att säkerställa att behandling kan komma till stand även i de situationer som beskrivits ovan. Det bör även i det fortsatta lagstiftningsarbetet tydliggöras vilket ansvar som ligger på de mottagande och ansvariga regionerna och kommunerna samt särskilt frågan om kostnadsansvaret för att säkerställa det återfallsförebyggande arbetet i dessa delar. Kriminalvården vill i denna del hänvisa till det som myndigheten förde fram i remissvaret till betänkandet *Vägar till ett tryggare samhälle – Åtgärder för att motverka återfall i brott* (SOU 2024:24), KV 2024-23910.

Vistelseföreskrifter

Kriminalvården efterfrågar ett förtydligande av hur den särskilda föreskriften om vistelseförbud för att minska återfallsrisk eller anpassningsbehov för den dömda förhåller sig till vistelseförbud i syfte att skydda brottsoffret (3 kap. 8 § förslag till lag om villkorligt

REMISSVAR

Datum

2025-10-06

Vårt diarienummer

KV 2025-16739

fängelse). I betänkandet anges att det ska vara en restriktiv tillämpning i båda fallen eftersom det innebär en inskränkning av den dömdes personliga frihet (s. 236 och 831). Kriminalvården anser att det finns behov av en anvisning och exemplifiering av vilka konkreta omständigheter som talar för en vistelseföreskrift i syfte att skydda brottsoffret. Det framstår även som oklart vilken utredningsskyldighet som ankommer på myndigheten för att utröna om det föreligger sådana konkreta omständigheter och Kriminalvården efterfrågar vägledning härom. Myndigheten vill särskilt framhålla att den i dagsläget inte har någon erfarenhet av att bedöma brottsofferperspektiv eller har kontakt med brottsoffret vid meddelande av föreskrifter (jfr 26 kap. 16 § brottsbalken). Vidare anser myndigheten att det finns en risk att indirekt röja målsägandens adress vid meddelande av en vistelseföreskrift. Förhållandet mellan vistelseförbud i de båda fallen bör tydligare särskiljas och de omständigheter myndigheten har omnämnt ovan bör förtydligas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

I likhet med vad Kriminalvården framförde i remissvaret till betänkandet *Ett ändamålsenligt samhällsskydd* (SOU 2024:48), KV 2024-19247, bör målsägandens ställning i Kriminalvårdens ärenden avseende föreskrifter klargöras liksom frågan om målsäganden ska ha rätt att överklaga ett beslut att inte meddela den dömde en föreskrift med hänsyn till 3 kap. 8 § tredje stycket i förslaget till lag om villkorligt fängelse (jfr 42 § förvaltningslagen [2017:900]).

Kriminalvården vill vidare framhålla övervakningsnämndernas möjligheter att besluta om föreskrifter (se 26 kap. 19 § med hänvisning till 26 kap. 16 och 18 §§ brottsbalken). Uppräkningen av föreskrifter i 26 kap. 16 § brottsbalken innehåller inte en motsvarande möjlighet att meddela vistelseföreskrift om det kan antas behövas för att tillgodose brottsoffrets behov av trygghet (jfr 3 kap. 8 § tredje stycket förslag till lag om villkorligt fängelse). Enligt Kriminalvården uppstår därmed oklarhet om övervakningsnämnder framöver har möjlighet att besluta om vistelseföreskrift i syfte att skydda brottsoffret. Denna oklarhet bör förtydligas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Villkorligt fängelse för dömda med allvarlig psykisk störning

Villkorligt fängelse kan enligt utredningens förslag ges företräde som påföljd framför rättspsykiatrisk vård för brottslighet med lägre straffvärde (s. 979). Kriminalvården ser svårigheter med denna målgrupp inom myndigheten och vill framföra att klienter med omfattande vårdbehov, även om det inte anses vara en allvarlig psykisk störning efter gärningstillfället, i första hand bör få insatser av den aktör som har bäst kompetens och förutsättningar att erbjuda adekvata insatser för den som begått brott under påverkan av en allvarlig psykisk störning. Myndigheten anser att så är fallet oaktat straffvärde.

REMISSVAR

Datum

2025-10-06

Vårt diarienummer

KV 2025-16739

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser (kap. 15)

Kriminalvården konstaterar att avsnittet i betänkandet om ikraftträdande är mycket kortfattat. I avsnittet nämns att *viss* hänsyn tagits till den tid som Kriminalvården kommer att behöva för att kunna möta det ökade behovet av anstaltsplatser som förslagen leder till. Någon närmare redogörelse för hur utredningen bedömt att dagen för ikraftträdandet kan bestämmas till den 1 januari 2028 lämnas dock inte. Detta utgör enligt myndighetens uppfattning en betydande brist i utredningen sett i ljuset av att de förslag som läggs fram i betänkandet i sig är mycket omfattande och medför en fördubbling av antalet fängelseår per år. Förslagen kan vidare förväntas innebära ett behov av minst 10 000 nya platser i anstalt och häkte vid full effekt.

Såsom också konstateras i betänkandet (s. 1773) beror Kriminalvårdens möjligheter att möta platsbehovet till stor del på vilka andra förändringar i verkställighetslagstiftningen som genomförs parallellt med förslagen i betänkandet. I det avseendet vill Kriminalvården särskilt peka på de skärpta regler för villkorlig frigivning som lämnats i lagrådsremissen *Skärpta regler för villkorlig frigivning* där merparten av förslagen föreslås träda i kraft redan den 1 januari 2026. Som Kriminalvården redogjort för i sitt remissvar avseende utkastet till lagrådsremiss (se KV 2025-13584) kommer detta få en mycket stor påverkan på Kriminalvårdens verksamhet och det är svårt att fullt ut överblicka alla konsekvenser av förslagen. Det står dock klart att de förslagen, tillsammans med de övriga lagstiftningsförändringar som för närvarande sker, kraftigt begränsar myndighetens möjligheter att kunna omhänderta aktuella förslag till den 1 januari 2028. Detta behöver beaktas i den fortsatta beredningsprocessen.

De aktuella förslagen innebär omfattande förändringar för i princip samtliga processer som frivården arbetar med och berör i stort sett samtliga medarbetare. Detta innefattar bland annat förändringar i processer avseende personutredningar, samhällstjänst, övervakning, ändringar av tilläggsanktion, helghemarrest m.m. Dessa ändringar kommer att kräva omfattande utveckling av systemstöd och implementeringsinsatser såsom utbildning, framtagande av styrande dokument och stöd i praktiskt genomförande vilket även innefattar information till intagna, klienter och deras anhöriga. Den systemstödsutveckling som kommer att krävas innefattar nästintill samtliga delar av Kriminalvårdens klientadministrativa system och är mycket tidskrävande. Exempelvis skulle enbart en ombyggnation av den s.k. samhällstjänstmodulen i Kriminalvårdens klientadministrativa system kräva cirka 4 500 timmar i ren IT-utveckling och lika mycket tid i verksamheten genom kravställning och testning m.m. Allt detta i ett läge där Kriminalvården står inför en betydande kapacitetsökning och ett flertal andra föreslagna lagreformer kommer att påverka verksamheten i mycket stor omfattning.

För att sätta vidden av förändringarna i perspektiv kan nämnas att det under 2020 till 2022 genomfördes ett antal lagreformer som särskilt påverkade frivårdens verksamhet. Detta innefattade exempelvis ändringar i brottsbalken som gav Kriminalvården utökat

REMISSVAR

Datum

2025-10-06

Vårt diarienummer

KV 2025-16739

beslutsmandat gällande särskilda föreskrifter, införandet av påföljden ungdomsövervakning, möjlighet för Kriminalvården att besluta om och genomföra säkerhetskontroller vid inpassering till frivården samt ändringar i lagen (1994:451) om intensivövervakning med elektronisk kontroll. Implementeringstiden för dessa förändringar uppgick till cirka fyra år. De förslag som lämnas i betänkandet är att bedöma som än mer genomgripande då förslagen innebär en förändring i grunden av det straffrättsliga systemet, samtidigt som ikraftträdande ligger relativt nära i tid.

Mot denna bakgrund anser Kriminalvården att det är nödvändigt med en fördjupad analys avseende när tiden för ikraftträdandet kan bestämmas till. Behovet av att Kriminalvården får rimliga tidsmässiga förutsättningar för att genomföra nödvändiga förberedelser och förändringar inför ikraftträdandet kan inte nog understrykas. Som ovan konstaterat är det därför mycket positivt att regeringen i budgetpropositionen för 2026 aviserat att Kriminalvårdens förutsättningar och förmåga att hantera reformen kommer att vara vägledande för när den ska träda ikraft (prop. 2025/26:1, utgiftsområde 4, s. 72). En fördjupad analys bör vidare göras med beaktande av de sammantagna effekterna av samtliga förslag som nyligen trätt i kraft eller bereds i Regeringskansliet och som kommer att ha stor inverkan på Kriminalvårdens verksamhet. Ett sådant helhetsgrepp om de samlade reformerna skulle också innebära att myndighetens resurser kan användas på ett mer kostnadseffektivt och strategiskt sätt.

Konsekvenser (kap. 16)*Praktiska konsekvenser*

Som har berörts i föregående avsnitt ser Kriminalvården att det finns ett behov av en utförligare konsekvensanalys än vad som redogjorts för i betänkandet. Detta gäller särskilt de praktiska konsekvenserna och Kriminalvårdens förutsättningar för att omhänderta effekterna av de aktuella förslagen i den pressade situationen som myndigheten befinner sig i. Exempelvis innebär förslagen praktiska utmaningar med lokal- och personalförsörjningen som riskerar att begränsa Kriminalvårdens möjligheter att möta de behov som lagförslagen, tillsammans med övriga lagstiftningsförändringar, ger upphov till. Detta oavsett vilka ytterligare finansiella tillskott som myndigheten erhåller. Utöver detta innebär en kraftig och snabb ökning av platskapaciteten risker för myndighetens arbetsmiljö. Förslagen kan vidare innebära ökade risker för våld- och hotincidenter och otillbörlig påverkan. En sådan kraftig expansion riskerar också att ha en negativ påverkan på myndighetens förutsättningar att genomföra sitt uppdrag att arbeta återfallsförebyggande. Sammantaget talar ovanstående för att det finns ett behov av att genomföra en närmare analys av de praktiska konsekvenserna av förslagen som lämnas i betänkandet.

REMISSVAR

Datum

2025-10-06

Vårt diarienummer

KV 2025-16739

Ekonomiska konsekvenser

När det gäller de ekonomiska konsekvenserna instämmer Kriminalvården i utredningens bedömning att de föreslagna ändringarna inte kan genomföras utan att Kriminalvården erhåller betydande ekonomiska tillskott. Som utredningen också konstaterar är de beräkningar som genomförts behäftade med stora osäkerhetsmoment, vilket innebär att de ska betraktas som mycket grova uppskattningar av de kostnadsrättiga effekterna av förslagen. Det belopp som utredningen räknat fram om en total kostnadsökning om 16,3 miljarder kr per år kan därmed endast ses som en indikation på den sammanlagda effekten av de förslag som utredningen ställer sig bakom. Kriminalvården vill med anledning av detta betona vikten av att det förs en noga, kontinuerlig uppföljning och dialog för att säkerställa att myndigheten tilldelas nödvändiga resurser i rätt tid. Kriminalvården vill dock redan nu peka på vissa delar avseende de beräkningar och den redogörelse som utredningen lämnat enligt följande.

Utredningen har uppskattat att förslagen som utredningen ställer sig bakom leder till cirka 16 000 tillkommande fängelseår per år, varav cirka 10 700 år ska avtjänas i anstalt eller genom elektronisk övervakning. Detta med utgångspunkt i dagens regelverk för villkorlig frigivning. De skärpta regler för villkorlig frigivning som föreslagits träda i kraft successivt från den 1 januari 2026 kommer dock medföra att strafftiden som måste avtjänas innan villkorlig frigivning höjs från två tredjedelar till tre fjärdedelar. Dessa förändringar innebär, enligt Kriminalvårdens beräkningar, att totalt cirka 11 800 fängelseår ska avtjänas i anstalt eller genom elektronisk övervakning om de förslag som utredningen ställer sig bakom genomförs. Detta medför en ytterligare kostnadsökning om cirka två miljarder kr, dvs. en kostnad om totalt 18,3 miljarder kr enligt utredningens antaganden.

I betänkandet förs ett resonemang om att kostnaderna för ett flertal av förslagen kan förväntas uppstå först något år efter att lagändringarna trätt i kraft (s. 1823). Kriminalvården vill dock betona att behovet av kapacitetsökning och tillförande av budgetmedel *inte* uppstår först när förslagen fullt ut får genomslag i utdömda fängelseårs verkställande. Finansiering kommer istället behövas i takt med ökningen av platskapaciteten, vilket behöver ske de närmaste åren för att hinna möta de mycket omfattande behov som förslagen ger upphov till. Detta kommer också kräva en nära och löpande uppföljning av utdömda fängelseår.

Kriminalvården vill utöver detta även peka på att kostnaderna för Kriminalvården har beräknats utifrån en genomsnittlig vårdrygnskostnad om 4 000 kr. Samtidigt innebär exempelvis den föreslagna straffskärpningsbestämmelsen i 28 kap. 8 § brottsbalken att personer med koppling till kriminella nätverk sannolikt kommer att avtjäna betydligt längre straff. Dessa individer är många gånger resurskrävande och ställer höga krav på säkerhet och differentiering där placering i högre säkerhetsklass kan vara nödvändig. Att utgå ifrån en genomsnittlig kostnad även för förslagen i dessa delar riskerar därför leda till att

REMISSVAR

Datum

2025-10-06

Vårt diarienummer

KV 2025-16739

kostnadsberäkningen blir för låg. Utredningen har vidare inte kunnat beräkna kostnaden för vissa följder av de förslag som föreslås i betänkandet. Det gäller exempelvis kostnader för verkställighet i anstalt eller genom elektronisk övervakning på grund av bristande fullgörande av tilläggsanktion till villkorligt fängelse samt förslaget om utvidgning av presumptionen för häktning (se s. 1799 och 1811). Även kostnaderna i dessa delar har därmed sannolikt underskattats.

Kriminalvården har i stort inga invändningar mot det underlag som utredningen har använt till stöd för de ekonomiska beräkningarna. Kriminalvården har dock uppmärksammat att de siffror som redovisats avseende utdömd skyddstillsyn med föreskrift om kontraktsvård under åren 2022 och 2023 (s. 1792) skiljer sig märkbart från Kriminalvårdens siffror avseende påbörjade kontraktsvårdsverkställigheter. Med hänsyn till att dessa påföljder normalt verkställs omedelbart innan laga kraft bör det inte finnas några större avvikelser. Det kan därför finnas anledning att revidera underlaget i denna del.

Som framgår av utredningen och av redogörelsen ovan kan redovisningen om de ekonomiska konsekvenserna av förslagen alltså inte ses som annat än en grov uppskattning och indikation av effekterna av förslagen. Till detta kommer påverkan av den sammantagna effekten av de många övriga förslag som nyligen trätt i kraft eller som för närvarande bereds i Regeringskansliet och som inte fullt ut har kunnat beaktas i betänkandet. Huruvida de nödvändiga tillskott som Kriminalvården behöver ryms inom ramen för tidigare aviserade behov av tillkommande anstalt- och häktesplatser kommer myndigheten behöva återkomma till i kommande prognoser och budgetunderlag samt kapacitetsrapport.

Konsekvenser för det återfallsförebyggande arbetet

En av Kriminalvårdens centrala uppgifter är att förebygga återfall i brott (se 2 § förordningen [2023:797] med instruktion för Kriminalvården). Som också konstateras i betänkandet (s. 437–438) påverkas återfallsfrekvensen hos dem som avtjänar ett straff i anstalt av anstaltsförhållandena och straffets innehåll. Det är därmed helt centralt att Kriminalvården ges tillräckliga förutsättningar att bedriva en ändamålsenlig och återfallsförebyggande kriminalvård. Som berörts ovan har de förslag som utredningen lägger fram en mycket stor påverkan på Kriminalvårdens verksamhet och kapacitet. Detta tillsammans med den pressade situation som Kriminalvården befinner sig i riskerar att försämra myndighetens möjligheter att bedriva ett kvalitativt återfallsförebyggande arbete, vilket i förlängningen kan medföra negativa konsekvenser för samhället.

Kriminalvården konstaterar därutöver att fokus i utredningen ligger på ett stärkt brottsofferperspektiv och samhällsskydd, snarare än fokus på gärningsmannen. Detta fokus medför, trots utredningens pluralistiska ansats, att det i utredningen saknas ett resonemang kring vad som är verkligt effektivt för att förhindra brottsligheten och hur systemet kan utformas för att verka återfallsförebyggande och därmed stärka brottsoffer. Kriminalvården

REMISSVAR

Datum

2025-10-06

Vårt diarienummer

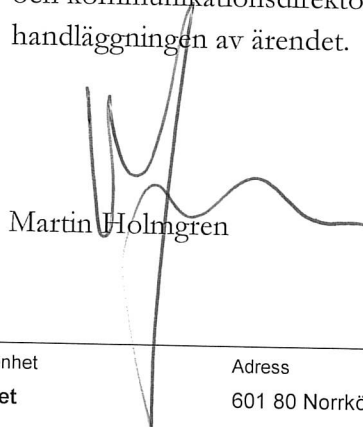
KV 2025-16739

anser att detta är en brist i utredningen. Framgångsrikt återfallsförebyggande arbete utgör nämligen i sig ett samhällsskydd vilket också innebär att brottsofferperspektivet omhändertas. Kriminalvården ser vidare risker med att avsaknad av fokus på den som begår brott i förlängningen kan påverka samhällsklimatet och leda till att intresset minskar från civilsamhälle, näringsliv och andra aktörer att bidra till dömdas återanpassning i samhället. Detta kan i sin tur komma att kräva fler och mer intensiva insatser från Kriminalvården för att ge dömda nödvändigt stöd i syfte att minska risken för återfall i brottslighet. Detta kan komma att medföra ytterligare påfrestningar på Kriminalvårdens verksamhet och myndighetens möjligheter att arbeta återfallsförebyggande.

Förslag som inte följer av utredningens ställningstaganden (kap. 17 och 18)

Kostnaderna för de förslag som inte följer av utredningens ställningstaganden har sammanlagt uppskattats till ytterligare 4,6 miljarder per år utöver kostnaderna för de förslag som utredningen står bakom (s. 61). Dessa beräkningar har dock utgått från dagens regelverk om villkorlig frigivning. Om de förslag som läggs fram i betänkandet men som utredningen inte ställer sig bakom genomförs innebär det, vid beaktande av att villkorlig frigivning ska ske först efter tre fjärdedelar, en total effekt om 15 300 fängelseår per år som ska avtjänas i anstalt eller genom elektronisk övervakning. Dessa förslag skulle alltså innebära kraftigt ökade kostnader för Kriminalvården utöver de kostnader som redovisats i betänkandet. Förslagen medför vidare en ytterligare och omfattande belastning på Kriminalvårdens platskapacitet och transportverksamhet utöver vad som beskrivits ovan. Som också påpekas i utredningen (s. 1851 f.) skulle en utvidgning av häktespresumtionen dessutom innebära ett behov av ett stort antal häktesplatser i en situation där det råder akut brist på sådana platser. Med hänsyn till detta och den situationen som beskrivits i föregående avsnitt anser Kriminalvården att starka skäl talar för att de förslag som omnämns i avsnitt 17–18 inte bör genomföras.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Martin Holmgren efter föredragning av rättsliga experten Therese Persson och verksjuristen Peter Stattin Sendin. Överdirektören Peter Yngve, kanslidirektören Hanna Jarl, ställföreträdande rättschefen Martin Lorentzon och kommunikationsdirektören Ulrika Ohlson har varit med vid den slutliga handläggningen av ärendet.

Martin Holmgren